

Nro. 52.

**A' FELS. CSASZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

Indult Bétsből Pénteken December 27-ik napján, 1811-ik
esztendőben.

B é t s.

A' Sz. István napi nagy innepi tzeremóniákat fényes pompával tartotta a' Felséges Cs. K. udvar. Gála hintókban, minden udvarnokjaitól, a' Magyar és Német Testörző seregektől kísértetvén, mentek ő Cs. K. Felségek a' Sz. István templomába az itt jelen lévő Feő Hertzegekkel, az ő Felsége testvéreivel egyetemben.

Nagy méltóságú Gróf Sárvári Felső Vidéki Szétsényi Ferentz Úr ő Excellentiája, Császár ő Felségének kegyelmes engedelmevel a' T. N. Somogy Vármegyei Fő Ispányságot letévén, kegyelmesen méltóztatott ő Cs. K. Felsége Nagy méltóságú Gróf Széki Teleki László Úr Cs. K.

E e e

Kamerárius és a' K. Tábla Bárója ő Nagyságát, az uralkodó Ház és Haza eránt megkülömböztetéssel bizonyított érdemeire nézve, ezen Fő Ispányi Hivatal Administrátorává kinevezni.

Spanyol és Portugallia Országok.

A' *Párisi Monitör* fontos történetekről való tudósításokat adott-ki a' tsatázó mezőkről, melyek közzül most tsak a' nevezetesebbeket közölhetjük.

A' Dalmátziai Hertzeg' tudósításai a' Neufchateli Hertzeghez: — „

A' Sevillai fő hadi szállásról Octob. 26-dikán. —

„Uram! Szereatsém vólt tudósítani Hertzegedet azon mozdulásokról, a' melyeket Gen. *Girard* (a' Spanyol Extremadurában) *Caeres* felé tett, valamint szintén ezen mozdulásoknak tzéljáról is, a' melly tökéletesen végrehajtatott. Seregeinknek előre való nyomulások által t. i. az az insurgens tsapat, melyet Gen. *Castannos* öszszegyűjtött vala, elszélesztetett; több mint fele széllyel verettetett vagy elfogattatott; a' többi haza szaladott; 's maga *Castannos* is Portugalliába kéntelenítettett vissza futni.

A' Sevillai fő hadi szállásról November' 2-dikán: — „

„Uram! Az a' történet, a' melly felől engem az ötödik al-ármádia komendánsa Gróf *Erlon* (*Drouet*) az ő Oktober 28, 29, és 30-dik napjain költ levelei által tudósított, olyan gyalázatos, hogy annak illendő leírására nem talállok szót. Minekutánna t. i. a' Gen. *Castannos* Spanyol tsapatját Gen. *Girard* elszélesztette 's *Caceresig* előnyomúlt vólna, parantsolatot vett,

hogy Oktob. 22-dikén *Meridába* jőjön: de ő úgy ítélte, hogy azon hónapnak 26-dikáig *Caceresben* maradni szükséges leszen. Végezetre eljött onnét; 27-dikben *Arroyo-de-Molinosban* szállott-meg éjtzakára. Ő és Hertzeg *Aremberg* a' könnyű lovasság' vezére, a' hadi szállást ide rendelték; lefeküdtek a' nélkül, hogy külső vígyázókat, vagy tsak előre menő csoportokat is állítottak volna ki: pedig már hírt vett vólt Gen. *Girard* a' felől, hogy Anglus Generális *Hill* a' határszélen mozdulásokat teszen; néhány felől érkeztek izenetek, hogy az ellenség nagy erővel nyomúl előre. De oly nagy vólt a' *Girard* megvakulása és magavetisége, hogy már 27-dikben estve az ellenség a' várostól fél órányira lévő házaknál állott, a' nélkül hogy ő abból még valamit tudott volna. Egy Brigadája a' Gen. *Girard* seregének a' Gen. *Remond* vezérlése alatt 28-dikban *Merida* felé már útnak indúlt vála, és másfél óra távolságra járt, midőn Gen. *Hill* a' Gen. *Girard*' szállása eleibe egy puskaszó nélkül megérkezett. A' városban két Batalionjaink vóltak három ágyúval, mellyek ily módon vezérjeik gondatlansága miatt meglepettettek. Tsakugyan így is fegyverhez kaptak ezen derék katonák, és magokat sietve össze szedvén az ellenség között vágta-ki a' hegyek felé, nem vesztség nélkül. Hertzeg *Aremberg* a' 27-dik Regement' Oberstere, 15 tisztekkal, kik között két Batalion-komendánsok is találtatnak, és 400 katonákkal egyetemben elfogattattak; a' 3 ágyúkat is elvette az ellenség. Maga Gen. *Girard* az említett két Batalionokkal, 500 lovasokkal, és a' két Batalionok' sasaival a' a' hegyek közzé

futott-el. Az ő Osztályának egy Brigadája, melly víradta előtt egy órával a' Gen. Remond vezérlése alatt útra indúlt vala, *Meridába* megérkezett, a' nélkül, hogy ezen történetekről valamit hallott volna. Gen. *Bron* a' tsatázás elején a' körülvéttetett csoportnak szabadítására elég jókor megjelent ugyan a' 20-dik regementel, hanem a' lova alatta megölettetvén, ő is elfogattatott. —

„Gen. *Girárdal* válogatott seregek voltak; tsak a' maga nagy bizodalma és magavetisége miatt lepetett-meg tsúfosan; a' veszedelmes szempillantásban semmi vígyázók kiállítatva nem voltak; a' tisztek és katonák, mint békességes időkben a' házakban nyugodtak. Megvizgáltatom a' dolgot, és kemény példát fogok tétetni.

„Tudósíttatván Gróf *Erlon* ezen történetről, azonnal útnak indúlt *Merida* felé, a' hova az Anglusok már bészállottak vala, hanem az ő közelítésével a' városból eltávoztak. Ismét visszamentek Portugalliába; Gróf *Erlon* utánok ment.“

Sevilla, Oktob. 27-dikén: — „Minekutánna Gen. *Godinot*, *Barrais*, és *Semele* három tsapatokkal a' *St. Roquei* líneához oly feltettzélal előnyomúltanak volna, hogy a' *Ballaiteros* vezérlése alatt abban fekvő Spanyol sereget ha lehet verekedésre vegyék; 's minekutánna a' nevezett Spanyol Generális a' helyet, hogy seregeinkel szembe szállott volna, magát ezen líneából a' *Gibraltári* sántzok alá vissza vonta volna, a' hol, ha szintén az Anglusoktól a' várba bé nem botsáttatott is, a' hátát legalább kősziklához támaszthatta, 's a' sántzokban lévő

ágyúk által védelmeztetett; 's minekutánna Gen. *Godinot* a' nevezett líneában néhány napokig maradt volna: végezetre visszatértek onnét seregeink *Ronda* felé. Gen. *Godinot* azon osztállyal, melyet én a' *Rondai* hegyek küzzül *Sevillába* vissza rendeltem vala, ide, a' múlt estve mégérkezvén, valami főrró hideglelés, (melyben ő igen sokszor szenvedett, és a' melly több ízben életét is fenyegette, 's néki mind annyiszor nagy elmebéli törődést (melancholiát) okozott), őtet most ismét elnyomván, ma reggeli 5 órakor kiment a' szobájából; az ajtaja elől elvette egy Ordináncznak a' puskáját; bévitte azt, a' nélkül hogy valaki észre vette volna, a' szobájába, megtöltötte, 's magát azzal főbe lőtte. Mikor a' szolgája bément, már a' földön elnyúlva feködött. — „A' történet, hogy t. i. *Godinot* magát maga ölte-meg, protokolumba íratott. — „*Godinot* egy mindenektől szeretett és betsültetett ember vólt; én őtet különösen kedveltettem. Keserveinek semmi egyéb okát nem tudják a' gyakran reá jóni szokott főrró hideg miatt való szenvedéseknél. Gyakran mondotta, hogy halálához közelít. Papirosai között reá találtak a' testamentomára, melyet még a' múlt Májusban készített, mellyben lovai eránt rendelést tévén, tselédjeinek ajándékokat rendelt, és hogy a' fia mimódon neveltessék, meghatározta. Mind ezekre nézve gyanítani lehet, hogy már régóta feltette vólt magába, hogy magát kivégezze, ha tsak szenvedései meg nem szűnnek. — Szerentsém van lenni —,

„Dalmatziai Hertzeg, a' Déli fő ármádia' vezére.

Napkeleti India.

A' *Tamatavei* tengeri verekedést illető Anglus tudósításnak folytatása : —

„Inn-on eleinteni fel tett czélom szerént a' *Tamatavei* környűlállásoknak megvisgalásokra indúltam, annyival is inkább, minthogy már értésemre eset vala, hogy az ellenség ezen erő-séget véletlenül meglepven, azt elfoglalta, 's az abban talált 100 Anglusokat elfogta vala. Magunk az Astréával 's a' Phébével hátrább maradván, előre a' korvettát küldöttük - el, mellynek kapitánnyától *Rippétől* nem soká olyan hiradást vettünk, hogy ő a' kikötőhelyben egy ellen-séges Fregátot látott légyen, a' melly igen jól all, és a' parti battériák által is jól oltalmazta-tik. Én inkább akarván ezen Fregátot egye-zés, mint erőszak által el-foglalni, annyival is inkább, minthogy Fregátjaink sebesséssel és elfogott ellenséggel igen tele és meg-nehezűlve vóltak, és ő ezen utolsó esetben, a' kikötő-helybéli egyéb hajókkal egyetemben az erős-séget is el rontotta vólna, néki capitulátziót ajánlottam, mellyre ő reá-álván, mind az erős-séget, mind pedig magát a' Fregátot, és a' kikötőhelyben lévő egyéb hajókat elfoglaltuk.“

A' tengeri dolgokra ügyelő Fr. Mintster' előadásából is, mellyeket ő ezen történetekről a' Császár' eleibe terjesztett, itt köveikéznek a' ne-vezetesebb környűlállások : —,

„*Császár!* Telyesítem azt a' fáradságos munkát, melly szerént Felsőgedet azon történe-tekéről, mellyek a' Kapitány *Ropuebert* által ve-zéreltetett Fregátosztályunkat Máj. 20-dikán érte tudósítom. Kapitány *Ropuebert* a' *Renomme*, *Lema-*

resquier a' *Nereide*, és *Sant-Cricq* a' *Clorinde* nevű Fregátokkal, Máj. 19-dikén Madagaskárnál a' Tamatavei tengeren lévén, Kap. Roquebert két tegyveres tsajkákat béküldött; hogy valami tereh hordó ellenséges hajókat, mellyek oda kikötöttek vala, fogjanak-el. Ez az expedízió éjjel tétettvén, könnyen megesett, 's egyszersmind az erősségre is reá ütven a' tsajkáink Kapitánya, azt is elfoglalta, és az abban talált 100 Anglusokatis elfogta. Még vissza nem érkeztek vala tsajkáink, midőn mi az alatt Május 20 dikán reggel 3 Fregátból és egy hadi Briggból (az Anglus tudósításokban ez az utolsó Korvetének neveztetik) álló osztályt meg szemléltünk. Kap. *Roquebert* meghatározta, hogy az ellenséget megtámadja: de a' helyett, hogy arra azonnal reá ütött volna, egész nap magát apró vitorlakkal tartóztatván a' szél ellen, úgy vesztegelt: az ellenség pedig ellenben minden vitorlát megeresztvén, béérni próbálta őtet. Végezetre délutánni 4 óra tájban egy nagy ágyúlövés távolságra lévén egymástól a' két osztályok, az ágyúzás elkezdődött. Az ellenség azonban egy fordulást tévén, a' miéink megmaradtak mellette, de olly messzire, hogy leg nagyobb ágyúikkal bé nem érték őtet. A' *Nereide*, a' melly a' miéink sorában leg hátul evezett, közelebből akart megverekedni a' hátulsó ellenséges Fregáttal: hanem a' mi más két Fregátjaink őtet követni nem akarván, elmaradtak tőlle. Az alatt a' szél egészen eltsendesedett: hanem egy más Anglus Fregát és a' Brigg magokat evezőlapátos tsajkák által vontatván, az ő *Nereidével* verekedő Fregátjoknak segedelmire jöttek: a' mi *Renomménk* és *Clorindénk* ellenben tsendesesen nézték a' verekedést; tsak távolról vetettek egyegy golyóbist az ellenség felé. A' *Nereide* 4 órától fogva 5-ig verekedett egyedül az együtt lévő ellenséges hajókkal, a' midőn egy kevés szélnek segedelmével néki a' *Renomme* és *Clorinde* is segítségire menvén, az ellenség a' part felé fére vonta magát. E' már 7 óra után történt, mellyre nézve a' mi-

éink az éjjeli setétség miatt az ellenséget szemek elől elvesztették. A' *Nereide* Kapitánnya *Lemaresquier* már elesett vala, és helyette igen derék Hadnagy *Ponee* vette vala általa' vezérkedést. Erössen öszszé rontatva lévén azonban már a' *Nereide*, azt izente Ponénak a' Komendáns *Roquebert*, hogy a' part mellé evezvén hajóját igazítsa meg, hogy reggel a' tsatára ismét előálhasson. Maga *Roquebert* pedig a' *Renommével* és *Clorindével* az ellenség' felkeresésire indúlt. Fordulás közben azonban egy ember a' *Clorindéről* leesvén, míg ezt Kapitány *Sant-Cricq* kifogni iparkodott, a' *Renommétől* elmaradott. Kapitány *Roquebert* az alatt az ellenséges hajókkal szembe találkozott, és a' nélkül hogy a' *Clorindét* bévárta volna, azokkal egyedül ismét öszsze tsapott, 's maga elesvén a' Hadnagya is sebet kapott, 's az ő hajója a' *Renomme*, éjjeli 11 óra tájban elfogatott. Halván *St. Cricq* az ágyúzást, a' tengerbe esett embert ugyan oda hagyta, és azonnal ő is oda indúlt a' *Clorindével*: de még lövésnyire sem érkezhett, mikor a' *Renomme* elfogattatván, az ágyúzás már meg szűnt vala. Azt mondja ezen Kapitány, hogy ő azt gondolta, hogy az ágyúzás tsak az éjjeli setétség miatt szűnt meg; semmi jeladásaira semmi választ nem kapott; attól félt, hogy az ellenséges hajók közzé akad, a' mellyeket tsak egy pisztoly lövés távol-ságra gyanított lenni. Ezen bizcnytalanságok között vitorláit a' szélnek eresztvén, a' part felé igyekezett evezni, reménlvén, hogy a' más két Fregátunkat ott találja: hanem két ellenséges Fregátoktól úzóbe vétettvén, közetről kergettetett, 's tsak számos vitorláinak köszönheti, hogy reggeli 4 órakor tőlök megmenekedhetett. (A' többi követkesik.)

* * *

A' múlt postanapon tsak egy fél árkus újságot küldhetvén, ezen nagy innepi napok mellett is módot találtunk reá, hogy leg alább az itt maradott fél árkust ma kipótolhassuk.